

Gemeente Zwolle
Postbus 10007
8000 GA Zwolle

Zwolle, 6 maart 2024

Betreft: Project Energie en Duurzaamheid Evaluatie 2023

Geacht college,

Energietoezicht levert een belangrijke bijdrage aan de duurzaamheidsambities in het werkgebied van de Omgevingsdienst IJsselland. In het Uitvoeringsplan Energie en Duurzaamheid 2022-2023 zijn de door de Omgevingsdienst IJsselland in 2022 en 2023 uit te voeren werkzaamheden voor het thema energie beschreven. De gemeenten en provincie Overijssel hebben voor beide jaren extra middelen beschikbaar gesteld. In deze brief rapporteren wij, buiten de reguliere bestuursrapportages, over de inhoudelijke resultaten van de werkzaamheden in 2023. Deze rapportage kunt u gebruiken voor uw eigen duurzaamheidsprogramma en ter verantwoording van de provinciale subsidie voor energietoezicht.

Resultaten Uitvoeringsplan 2023

In de onderstaande tabel zijn de in 2023 binnen het project Energie en Duurzaamheid uitgevoerde werkzaamheden weergegeven. We hebben in 2023 nagenoeg alle geplande werkzaamheden uitgevoerd.

Tabel 1: In 2023 uitgevoerde werkzaamheden

Werkzaamheden	Product	Planning 2023		Realisatie 2023	
		Controles	Kosten	Controles	Kosten
Toezicht					
Hercontroles	T1	55	€ 27.500	45	€ 23.625
Hercontroles VUE en SpUK	T1			64	€ 0
Themacontrole energie bij complexe bedrijven	T2	21	€ 29.400	22	€ 32.340
Themacontrole energie bij eenvoudige bedrijven	T3	42	€ 37.800	46	€ 43.470
Themacontrole energie SpUK THE	TSpUK			54	€ 0
Themacontrole energie VUE3	TVUE			26	
Informatieplicht energiebesparing	T4		€ 4.165		€ 4.165
Totaal toezicht		118	€ 98.865	257	€ 103.600
Overige					
Omgevingswet energie	V1		€ 2.169		€ 5.400
Actualisatie vergunningen	V2	9	€ 5.400	0	€ 0
Besparingsonderzoeken	V3	2	€ 1.800	0	€ 0
Juridische ondersteuning, opleiding & overige	A1		€ 5.650		€ 9.200
Projectmanagement	A2		€ 13.557		€ 13.557
Totaal overige			€ 28.576		€ 28.157
Totaal 2023			€ 127.441		€ 131.757

OD IJsselland
Lübeckplein 2
8017 JZ Zwolle
Postbus 40252
8004 DG Zwolle
088 525 10 50

info@odijsselland.nl
www.odijsselland.nl

KVK 68066805
BTW NL857287722B01
IBAN NL23 BNGH 028 51 72 956
BIC BNGHNL26

Toelichting tabel 1

Het Uitvoeringsplan Energie en Duurzaamheid 2022-2023 betreft een tweejarig programma. Het kan zijn dat er in 2023 in een gemeente een aantal controles meer of minder zijn uitgevoerd dan vooraf aangegeven in de jaarplanning. De werkzaamheden V2 & V3 vinden plaats nadat een bedrijf een vergunning heeft aangevraagd (V2) of een energiebesparingsonderzoek heeft ingediend (V3). De omgevingsdienst heeft hierdoor slechts beperkt invloed op de aantallen.

Financiën

Het project energie en duurzaamheid is in tegenstelling tot de reguliere werkzaamheden van de omgevingsdienst output gestuurd. Dat wil zeggen dat alleen werkzaamheden welke daadwerkelijk zijn uitgevoerd in rekening worden gebracht.

In tabel 1 is daarom tevens de financiële planning van het project afgezet tegen de daadwerkelijke kostenrealisatie. Vanwege ingrijpende veranderingen in de energieregelgeving per 1 juli 2023 en de komst van de Omgevingswet op 1 januari 2024 heeft de omgevingsdienst extra moeten inzetten in onder andere opleiding en kennisontwikkeling. Per 1 januari 2024 is het project energie en duurzaamheid opgenomen in de reguliere begroting van de Omgevingsdienst IJsselland.

Evaluatie energietoezicht 2023

Vanuit de doelstelling om jaarlijks bij 12 tot 15% van de energierelevante bedrijven in de gemeente een energiecontrole uit te voeren, hebben we met de gemeentelijke inzet, de provinciale subsidieregeling en de rijksregelingen in totaal 149 fysieke eerste energiecontroles uitgevoerd.

Bij 72% van deze controles is door de toezichthouder vastgesteld dat er onvoldoende energiebesparende maatregelen waren getroffen en dat energieregelgeving werd overtreden. Dit percentage is beduidend lager dan de afgelopen jaren. Dit komt enerzijds omdat bedrijven steeds meer energiebesparende maatregelen treffen en anderzijds doordat dit jaar relatief meer agrarische bedrijven zijn gecontroleerd. Agrarische bedrijven hoeven verhoudingsgewijs minder maatregelen te treffen.

De bedrijven en instellingen waar een overtreding is geconstateerd zijn in de gelegenheid gesteld alsnog de energiebesparende maatregelen te treffen. Hiervoor hanteren we veelal een termijn van zes maanden tot één jaar.

De gecontroleerde bedrijven waar overtredingen zijn geconstateerd zijn gezamenlijk goed voor een energiegebruik van 38.449.110 kWh en 5.143.660 m³ aardgas.

In de onderstaande tabel is per bedrijfstak aangegeven hoeveel controles er in de gemeente Zwolle zijn uitgevoerd en bij hoeveel van deze controles er is vastgesteld dat er onvoldoende energiebesparende maatregelen zijn getroffen.

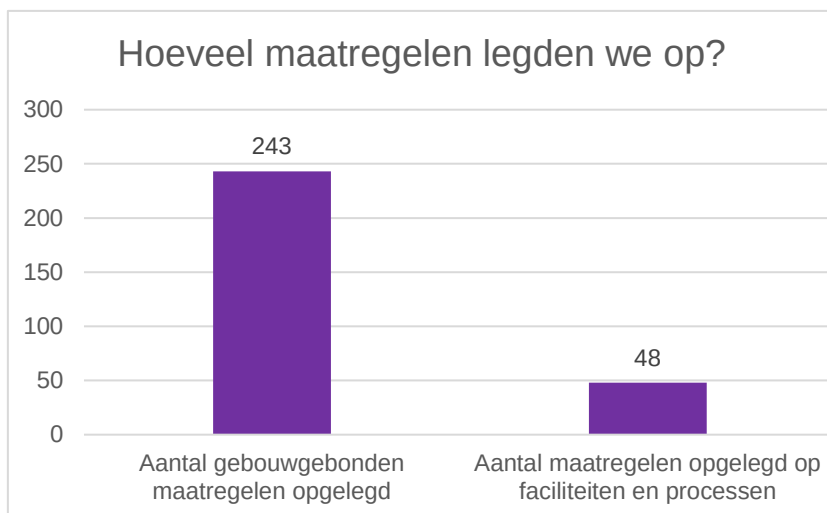
Tabel 2: In 2023 Uitgevoerde controles + resultaat per branche

Branche	Controles	Controles met overtredingen
Agrarische sector	8	0
Autoschadeherstel	1	1
Bedrijfshallen	5	4
Bouwmaterialen	0	0
Commerciële datacenters	1	1
Detailhandel	30	15
Drukkerijen, papier, karton	0	0
Gezondheidszorg	15	14
Hotels en restaurants	18	13
Kantoren	43	36
Levensmiddelenindustrie	2	2
Metaalelektro en MKB-metaal	0	0
Meubels en hout	0	0
Mobiliteitsbranche	1	0
Onderwijsinstellingen	15	12
Rubber en kunststof	1	1
Sport en recreatie	8	6
Tankstations en autowasinrichtingen	1	1
Overige Industrie of type C	0	0
Totaal	149	106

Naast bovenstaande controles werden ook 109 hercontroles uitgevoerd, waarbij werd vastgesteld of bedrijven de maatregelen die zijn opgelegd na de eerste controle ook daadwerkelijk hebben getroffen. Ruim 68% van de bedrijven heeft na de eerste hercontrole de maatregelen uitgevoerd.

Veel voorkomende besparingsopties

In de onderstaande grafiek is weergegeven op welke onderdelen de meest voorkomende energiebesparende maatregelen nog niet waren toegepast. Gebouw gebonden maatregelen worden het vaakst opgelegd. Dit betreffen maatregelen rond isolatie, verlichting, verwarming en ventilatie. De andere categorie betreft maatregelen rond installaties en machines.

Figuur 1: Vaak voorkomende besparingsopties

Besparingspotentieel

Het landelijk vaak gehanteerde geconstateerde besparingspotentieel bij energiecontroles bedraagt 5%. Bij de gecontroleerde bedrijven waar sprake is van een overtreding van de energiebesparingsplicht kan worden uitgegaan van het in tabel 3 weergegeven energiebesparingspotentieel.

Tabel 3: Besparingspotentieel energiemaatregelen 2023

Omschrijving	Waarde	Eenheid
Potentiële besparing in kWh per jaar (totaal)	1.922.456	kWh
Potentiële besparing in nm ³ aardgas per jaar (totaal)	257.183	nm ³
Financiële besparing per bedrijf	€ 5.895	Euro
Vermeden uitstoot CO ₂ na treffen maatregelen per jaar (totaal)	1.497	ton

Toelichting bij tabel 3:

Gerekend met de in het Activiteitenregeling vastgelegde tarieven van €0,86 per m³ aardgas en €0,21 per kWh. Gerekend met 0,526 kg CO₂ voor grijze stroom en 1,887 kg CO₂ per m³ aardgas.

Energietoezicht en andere energie gerelateerde VTH-werkzaamheden dragen bij aan het verduurzamen van bedrijven en instellingen in de regio. Naast goed voor het klimaat is dat ook nog eens goed voor de bedrijven zelf. Zij besparen aanzienlijk en blijvend op de energierekening. De potentiële primaire energiebesparing staat gelijk aan het gemiddelde jaargebruik aan elektriciteit van 321 huishoudens.

Handhaving

Elke waarschuwingsbrief die uitgaat naar bedrijven die nog geen melding informatieplicht energie hebben ingediend geldt tevens als de start van een handhavingstraject. Na afloop van de gestelde termijnen controleren we of de melding is ingediend. Indien dit niet het geval is zal een (vooraankondiging) last onder dwangsom worden opgelegd.

109 bedrijven waar in de afgelopen jaren is geconstateerd dat niet alle maatregelen waren getroffen zijn in 2023 bezocht voor een hercontrole. Bij de hercontrole is gebleken dat de meeste bedrijven naar aanleiding van de controle de maatregelen daadwerkelijk hebben getroffen. In 32% van de zaken is dit niet het geval. Deze bedrijven ontvangen een tweede termijn of een vooraankondiging voor een last onder dwangsom.

Voortgang Informatieplicht Energiebesparing

In de onderstaande tabel staat de voortgang van de Informatieplicht weergegeven.

Tabel 4: Voortgang Informatieplicht energiebesparing

Omgevingsdienst IJsselland	Aantallen
Aantal inrichtingen met vermoedelijk energiebesparingsplicht en Informatieplicht in de gemeente.	990
Aantal locaties dat heeft ingediend voor de eerste ronde Informatieplicht (tot 1-juli)	637 64%
Aantal locaties dat heeft ingediend voor de tweede ronde Informatieplicht (tussen 1 juli en 31-december)	287 29%

Versterkte uitvoering energiebesparing (VUE)

Rijkswaterstaat biedt in opdracht van de minister van EZK een ondersteuningsregeling aan om het bevoegd gezag en omgevingsdiensten extra menskracht te geven. Voor de versterking is landelijk € 5 miljoen euro door de minister van EZK beschikbaar gesteld. Met deze middelen werden via Rijkswaterstaat externe adviseurs ingehuurd. De derde ronde van deze regeling liep van 2022 tot eind 2023. De omgevingsdienst IJsselland heeft 95% van de middelen besteed. De regeling is niet verlengd.

Gemeentelijke subsidies

De provincie heeft de Subsidie Intensivering energietoezicht (Ubs 3.15) beschikbaar gesteld voor gemeenten in Overijssel. Met deze subsidieregeling wil de provincie energiebesparende maatregelen en de opwekking van hernieuwbare energie stimuleren. De Omgevingsdienst IJsselland heeft in opdracht van alle gemeente in het werkgebied deze subsidies aangevraagd. Deze subsidieregeling liep tot eind 2023. Het volledige subsidiebedrag is gebruikt. Deze evaluatie kan eveneens worden gebruikt voor de verantwoording van de subsidiegelden.

Klaar voor de toekomst!

Halverwege 2023 is de energieregelgeving ingrijpend veranderd. Zo kwamen én nieuwe én meer erkende energiebesparende maatregelen om bij de bedrijven te controleren, werd de energiebesparingsplicht uitgebreid met vergunning plichtige bedrijven en zijn we ons gaan voorbereiden op de omgevingswet. Per 1 december 2023 moesten alle energierelevante bedrijven en instellingen opnieuw een Informatieplicht energiebesparingsrapportage indienen bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland en geldt er voor zeer grote gebruikers een onderzoeksplicht. Ook gaan we in de loop van 2024 voor de gemeente aan de slag met de energielabel C-verplichting voor

kantoren. Grote uitdagingen, maar het energieteam van de Omgevingsdienst IJsselland is er klaar voor!

Vervolg werkzaamheden

Per 1 januari 2024 zijn de energiewerkzaamheden opgenomen in de reguliere begroting van de omgevingsdienst. Daarmee komt een einde aan de incidentele financiering en de specifieke rapportages. Rapportages zullen vanaf heden primair plaatsvinden via de bestuurlijke rapportages van de omgevingsdienst.

Extra informatie

Wilt u meer informatie of heeft u vragen naar aanleiding van deze evaluatie? Neem dan contact met ons op via energie@odijsselland.nl.

Met vriendelijke groet,

Jelle Kramer
Projectleider Energie en Duurzaamheid
Omgevingsdienst IJsselland